

ПСИХОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ

І.М. Бурлакова
аспірант кафедри економіки

Основна мета вищої професійної освіти - підготовка кваліфікованого працівника відповідного рівня й профілю, конкурентноздатного на ринку праці, компетентного, відповідального, що вільно володіє своєю професією й орієнтованого в суміжних областях діяльності, здатного до ефективної роботи зі спеціальності на рівні світових стандартів, готового до постійного професійного росту, соціальної й професійної мобільності.

Щоб реалізувати дану мету, необхідно не тільки оновити зміст і технології освіти, але, насамперед, підготувати викладача вищої школи, здатного вирішувати ці складні соціально-педагогічні завдання.

Враховуючи вищезгадані проблеми постає питання щодо пошуку інтегративних новостворень особистості, які б допомогли вирішити ці серйозні завдання.

На початку нового тисячоріччя у світовому освітньому процесі намітилися тенденції, що свідчать про його розвиток у контексті загальної культури. Виникає й широко обговорюється нова система цінностей і цілей освіти, відроджується концепція особистості, заснована на ідеях природоподібності, культуросприйняття й індивідуально-особистісного розвитку.

Основним методом проектування й розвитку стає культурологічний підхід, що орієнтує систему освіти на діалог з культурою людини як її творця й суб'єкта, здатного до культурного саморозвитку.

У подібному контексті гуманізації освітнього процесу одним з факторів професіоналізації педагогічних кадрів виступає загальна культура викладача, що розглядається як вираження зрілості й розвиненості всієї системи соціально значимих особистісних якостей, продуктивно реалізованої в індивідуальній діяльності.

Невід'ємною внутрішньою складовою загальної культури викладача, її ядром, є *психологічна культура*.

Відмінною рисою соціокультурних процесів, що відбуваються в сучасному суспільстві, є переоцінка й переосмислення цінностей, легко помітити ціннісний нігілізм, цинізм, кризу змістоутворюючих життєвих і професійних цінностей, кризу ідентичності й духовний вакуум.

Втрата професійного змісту, відсутність професійної ідентифікації, відчуження педагога від суспільства й національних культур, низький соціальний статус і престиж педагогічної професії виступають однією з головних причин загострення освітніх проблем, відторгнення інноваційних теоретичних установок, негативізму, скептицизму, апатії, виникнення в працівників освітньої сфери ірраціональної агресивності, і як наслідку всього цього - низької ефективності педагогічної діяльності.

Рішення проблеми росту успішності професійної діяльності можливо в контексті *оптимізації психологічної культури педагога*, що забезпечує його саморозвиток і самореалізацію в професії, ріст творчого потенціалу, особистісної й професійної самосвідомості, успішну адаптацію в соціумі й ефективну соціальну взаємодію, а також становлення важливих якостей й умінь, що приводить до росту *ефективності його професійної діяльності*.

Психологічну культуру педагогів ми розглядаємо як інтегративне новостворення особистості, що містить у собі взаємозалежні психологічні властивості, виступає ядром структури професійно-важливих якостей, виконує ціннісно-регулятивну функцію психіки в професійній діяльності, і забезпечує високий рівень її успішності, а також саморозвиток і самореалізацію особистості як у професії, так й у рамках життєвої стратегії в цілому.

До емпіричної перевірки було залучено 30 педагогів кафедри економіки Сумського державного університету.

У ході експериментального дослідження підтвердилося наше припущення про те, що психологічна культура педагога являє собою інтегративне, цілісне, багатокomпонентне утворення.

Рівень психологічної культури викладачів вузу, як було встановлено в ході дослідження, займає середній рівень. У цілому для них характерна зацікавленість у своїй педагогічній діяльності й орієнтація на особистісно-індивідуальний підхід до освітнього процесу, в досить великій мірі характерні толерантність, емоційна стійкість, інтелектуальна й регуляторна гнучкість, розвиненість системи саморегуляції поведінки й діяльності.

Однак, нами виявлено, що викладачі вузу, у ході здійснення педагогічної діяльності, інколи демонструють утруднення у виборі методів і форм навчання, у створенні умов для розвитку студентів і підвищення учбово-пізнавальної мотивації в них, в умінні інтерпретувати й адаптувати інформацію до завдань навчання й виховання, що, на наш погляд, потребує корегувальних дій шляхом підвищення рівня психологічної культури педагога.

Отримані нами результати дозволяють говорити про те, що успішність професійної діяльності викладачів вузу прямо пропорційно пов'язана з рівнем розвитку психологічної культури у вигляді сформованої системи саморегуляції поведінки й

діяльності, регуляторній гнучкості, з визнанням цінності громадського життя й інтересів колективу, з наявністю захопленя і творчого підходу до справи.

Отримані результати експериментального дослідження свідчать про взаємозв'язок рівня розвиненості психологічної культури й ефективності педагогічної діяльності. Індивідуально-психологічні властивості й утворення, що виступають суб'єктивним потенціалом педагога й спричиняють успішність його професійної діяльності, багато в чому визначаються розвинутою психологічною культурою, що припускає необхідність формування даного феномена в умовах постдипломної освіти педагогів всіх видів освітніх установ. Особливо актуально це в контексті нової освітньої парадигми, одним із пріоритетів якої є становлення "людини культури", що характеризується позитивним відношенням до культурних цінностей, гармонічним розвитком і здатністю до самовдосконалення й самореалізації.

КОЛЕКТИВНІ ФОРМИ НАВЧАННЯ – ОДИН З МЕТОДІВ ПІДВИЩЕННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ У СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО ІНСТИТУТУ.

Голубнича В.М.

аспірант кафедри інфекційни хвороб
медичного інтитуту СумДУ.

На початку своєї статті хочеться процитувати слова великого англійського письменника Оскара Уайльда: "Освіта – річ пречудова, але добре було б інколи пам'ятати: нічому з того, про що потрібно було б знати, примусом навчити не можна".

Інформаційний вибух та сучасні темпи приросту наукової інформації, яку необхідно передати студентам за час навчання, а також збільшення кількості студентів з низькою успішністю змушують викладачів шукати вихід із утворившогося стану і ліквідувати цейтнот за рахунок нових педагогічний прийомів.